Ministerie van Justitie en Veiligheid

Minister van Justitie en Veiligheid

Directie Wetgeving en Juridische Zaken
Sector Staats- en bestuursrecht

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag

Kenmerk
8109769

Datum
12 oktober 2026

nota

Nota n.a.v. verslag wetsvoorstel permanentmaking intrekking Nederlanderschap

1. Aanleiding

De VKC Justitie en Veiligheid heeft op 2 oktober 2026 verslag uitgebracht over het wetsvoorstel tot permanentmaking bevoegdheid intrekking Nederlanderschap. De nota naar aanleiding van het verslag is gereed voor indiening.

2. Geadviseerd besluit

Het ondertekenen en daarna indienen bij de Tweede Kamer van de nota naar aanleiding van het verslag en de bijbehorende aanbiedingsbrief (bijlagen 1 en 2).

3. Kernpunten

Inbreng is geleverd door D66, VVD, PVV, CDA, BBB, SGP en de ChristenUnie. De beantwoording in de nota naar aanleiding van het verslag volgt de lijn van de memorie van toelichting en het nader rapport. Er zijn vragen gesteld over nut en noodzaak van de permanentmaking, de wijze waarop de bevoegdheid in te praktijk wordt toegepast, de lijst met organisaties die als terroristisch zijn aangemerkt en over mogelijke alternatieve maatregelen ter bescherming van de nationale veiligheid.

4. Toelichting

Artikel 14, vierde lid, RWN maakt het mogelijk het Nederlanderschap in te trekken van een persoon van achttien jaar en ouder, die zich buiten het Koninkrijk bevindt en zich heeft aangesloten bij een organisatie die deelneemt aan een gewapend conflict en een bedreiging vormt voor de nationale veiligheid. Een strafrechtelijke veroordeling is niet vereist. De intrekking strekt ertoe legale terugkeer naar Nederland onmogelijk te maken. Tegelijk met de intrekking wordt betrokkene tot ongewenst vreemdeling verklaard. Door een horizonbepaling vervalt de bevoegdheid op 1 maart 2027. Het wetsvoorstel strekt tot permanentmaking van deze bevoegdheid; inhoudelijk wijzigt er niets.

4.1. Inbreng en beantwoording verslag

- Effectiviteit, nut en noodzaak
D66 wijst op het advies van de Raad van State die, net als in 2017 en 2022, de noodzaak van een bevoegdheid tot intrekking van het Nederlanderschap betwijfelt. Hierop is geantwoord dat van uitreizigers een blijvende dreiging uitgaat voor de nationale veiligheid. De intrekking strekt ertoe om legale terugkeer van uitreizigers onmogelijk te maken; dit doel kan niet met een andere maatregel worden bereikt.

- Rechtsbescherming
SGP en PVV stellen vast dat tegen een besluit tot intrekking ambtshalve beroep wordt ingesteld zodat de rechter oordeelt over de rechtmatigheid van een intrekking, ook als de betrokken zelf geen beroep instelt. Zij vragen of dit een

(internationale) verplichting is. Hierop is geantwoord dat dit geen verplichting is, maar dat voor deze regeling is gekozen vanwege het belang van rechterlijke toetsing. Een besluit tot intrekking van het Nederlanderschap is een ingrijpende maatregel. Een snelle rechterlijke oordeelsvorming is daarom in het belang van alle betrokkenen, waaronder niet in de laatste plaats de Nederlandse Staat zelf. Alleen op deze wijze is er zo snel mogelijk definitief duidelijkheid over de rechtmatigheid van een intrekkingsbesluit en daarmee het handelingsperspectief van de Staat.

- Verhouding tot hoger recht
Verschillende fracties vragen naar de gevolgen van een uitspraak van de rechtbank Amsterdam waarin is geoordeeld dat de intrekking van het Nederlanderschap tot indirecte discriminatie leidt op grond van ras, omdat intrekking alleen mogelijk is bij Nederlanders met een meervoudige nationaliteit. Geantwoord is dat inmiddels in hoger beroep is geoordeeld dat de bevoegdheid geen direct onderscheid maakt naar afkomst of nationale of etnische afstamming. Wel wordt een indirect onderscheid gemaakt tussen personen met een enkelvoudige en een meervoudige nationaliteit, maar dit onderscheid is gerechtvaardigd op grond van internationale verplichtingen.

- Advies tijdelijke commissie grondrechten
D66 wijst erop dat de tijdelijke commissie Grondrechten en constitutionele toetsing op 15 oktober advies zal uitbrengen, en vraagt op dit advies te wachten zodat ook de daarin opgenomen vragen kunnen worden beantwoord. Hierop is geantwoord dat de tijdelijke commissie zijn advies zal richten aan de vaste commissie voor Justitie en Veiligheid, zodat het vaste commissie vrij staat daar desgewenst vragen over te stellen aan het kabinet. Gelet op de noodzaak tot een spoedige behandeling van het wetsvoorstel wordt deze nota naar aanleiding van het verslag alvast aan de Kamer gezonden.

- Inhoud lijst met terroristische organisaties
De intrekking van het Nederlanderschap is alleen mogelijk vanwege lidmaatschap van een organisatie die is geplaatst op een lijst van terroristische organisaties, die door MJenV wordt vastgesteld. De SGP en BBB vragen naar de inhoud van deze lijst. Ook vragen zij waarom daar niet meer terroristische organisaties op zijn geplaatst, zoals Hamas of Hezbollah. Geantwoord is dat op deze lijst thans al Qa'ida, ISIS en HTS zijn geplaatst, en alle organisaties die aan één van deze drie organisaties zijn gelieerd. Over de reikwijdte van de lijst is verduidelijkt dat niet alle terroristische organisaties in aanmerking komen voor plaatsing op de lijst. Voor sommige organisaties geldt dat zij weliswaar een terroristisch karakter hebben, maar geen bedreiging vormen voor de Nederlandse rechtsorde. Bovendien wordt ook betrokken of Nederlanders zich in het buitenland bij een dergelijke organisatie hebben aangesloten of zullen aansluiten. Er is op dit moment geen concrete informatie voorhanden waaruit blijkt dat dit bij Hamas of Hezbollah het geval is.

4.2. Voortvarend wetstraject
Omdat de bevoegdheid op 1 maart 2027 van rechtswege vervalt, is het van belang dit wetstraject voortvarend te doorlopen. Bij de indiening is de Tweede Kamer daarom verzocht om een spoedige parlementaire behandeling.

4.3. Politieke context
- De permanentmaking van deze bevoegdheid is opgenomen in het coalitieakkoord.
- Zowel bij de totstandkoming van de bevoegdheid in 2017 als bij de verlenging in 2022 was de politiek verdeeld. Stemverhouding TK in 2022:
    - Voor: ChristenUnie, VVD, SGP, CDA, JA21, BBB, PVV, FvD, Fractie Den Haan en Groep Van Haga.
    - Tegen: SP, GroenLinks, BIJ1, Volt, DENK, PvdA, PvdD en D66.

- Een eerder wetsvoorstel uit 2022 strekte ook tot permanentmaking van de bevoegdheid. Met het amendement-Podt is dat gewijzigd, zodat de bevoegdheid in plaats daarvan met vijf jaar is verlengd.

4.4. Communicatie
DCOM is op de hoogte.

4.5. Afstemming
NCTV, IND, DGM (DMB en JAZ).

5. Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

5.1. Toelichting
De persoonsgegevens van de ambtenaren zijn niet openbaar ter bescherming van de persoonlijke levenssfeer.